

PERSPECTIVA ESCOLAR EL SALVADOR

REPORTATGE

EL GOVERN D'EL SALVADOR POSA EL NOM DE BANYOLES SOLIDÀRIA A UNA ESCOLA

El 23 de maig del 2023 a la comunitat Segundo Montes d'El Salvador (Meanguera, al departament de Morazán), el govern de la República d'El Salvador va batejar un centre educatiu amb el nom de Banyoles Solidària.

TEXT DE JOSEP CALLÍS I FRANCO
Mestre i membre de l'ONG Banyoles Solidària

L'escola és un centre d'educació especial, i l'acord governamental ve determinat per la demanda feta per l'Associació de Mares i Pares, del professorat i del SILEM (Sistema Local de Educació de Meanguera), organisme popular que té cura de vetllar per la qualitat de l'educació de la comunitat. Aquesta demanda va tenir el suport dels claudres de la resta de centres educatius, d'entitats i de la població en general, i també de centres educatius i entitats d'altres poblacions de l'entorn.

A conseqüència de la guerra civil que va assolir El Salvador (1979-1992) les poblacions del nord de Morazán foren les que més patiren la repressió que exercia

l'exèrcit, ja que en aquesta zona muntanyosa s'hi havien establert el quarter general i l'estat major de l'exèrcit popular del Front Farabundo Martí per a l'Alliberament Nacional (FMLN), juntament amb l'emissora Radio Venceremos, que els permetia informar al món sobre el que estava succeint. Davant dels exterminis generalitzats, molta població es va veure obligada a fugir a Hondures, on es crearen diversos camps de refugiats, entre els quals els més grans foren els de Mesa Grande i el de Colomoncagua.

Finalitzada la guerra, amb l'acord de pau de Chapultepec o de Mèxic (16 de gener del 1992), a partir d'aquest moment es planificà el retorn. Al camp de

refugiats conviueren amb una organització assembleària, que es va mantenir en retornar a El Salvador. Una de les estructures creades era l'educativa, amb l'objectiu d'atendre, educar i ocupar el temps a la nombrosa població infantil que hi residia i alfabetitzar adults. Es va crear un equip d'educadors populars integrat per persones que tenien algun domini de lectoescriptura i càlcul, que, alhora, eren formats per un grup directiu amb la col·laboració de cooperants internacionals. A l'arribada, més del 90% de la població era analfabeta, i en el moment del retorn no arribava al 5%.

A la nova comunitat que van crear hi posaren el nom de Segundo Montes, un

Escola d'educació especial Banyoles Solidària, construïda el 2013 amb l'ajut dels ajuntaments de Banyoles i Porqueres. © Banyoles Solidària

dels jesuïtes assassinats a la universitat UCA de San Salvador, per la seva implicació amb els refugiats de Colomoncagua. Van mantenir les estructures assembleàries que havien permès funcionar el camp de refugiats amb la creació de nous organismes de planificació del futur, tant econòmic com urbanístic, cultural, social i educatiu. Són conscients que és imprescindible millorar la qualitat docent dels educadors populars i, alhora, que aquesta formació els permeti poder-se integrar com a mestres dins l'escalfó oficial del país.

Mercedes Ventura, l'ànima de la lluita educativa

L'ànima d'aquesta lluita educativa va ser Mercedes Ventura Blanco (1960-2008), líder comunal que fou la coordinadora d'educació a Colomoncagua i que com a presidenta del SILEM intentà que les universitats salvadorenques s'impli-

quessin en aquest projecte. Davant la situació política del país i el que representava Segundo Montes com a símbol de la guerrilla i de la revolta popular, per por de represàlies no acceptaren assumir el repte que se'ls proposava.

Davant la impossibilitat de col·laboració al país i amb l'ajut de Profodes, una entitat amb enllaços internacionals, es va cercar l'ajuda exterior. Inicialment s'intentà amb les universitats de Valladolid i Salamanca, pel lligam de la germana de Segundo Montes, Catalina Montes, amb aquestes institucions, però no es va assolir cap acord. A través del Fons Català de Cooperació, que ja col·laborava aportant un salari als educadors populars, es va aconseguir un acord amb la Universitat de Girona en l'època del rector Pep Nadal. En l'acord, i a través del Fons d'Euskal Herria, s'estableix també la col·laboració de la Universitat de Vitòria, juntament amb

Profodes i la Universitat Nacional de Santiago de Xile. Girona n'assumeix la coordinació i la futura titulació aportant la formació i la capacitat matemàtica, Vitòria en l'àrea de les ciències socials, Xile amb la llengua i Profodes en pedagogia i psicologia.

El projecte iniciat el 1996, amb dificultats legals i una forta lluita social, arribarà a bon port i s'aconseguirà la titulació de 40 educadors populars com a mestres de la UdG, i el seu posterior reconeixement en l'escalfó nacional atinent els drets que es deriven dels acords de la Haia en l'àmbit universitari.

Al llarg d'aquests anys s'han construït 14 centres educatius a les poblacions del nord de Morazán, s'han fet reparacions diverses, s'han aportat materials i recursos educatius, s'han donat ajuts, s'han atorgat beques per poder accedir a la universitat... Però també s'ha cooperat en altres àmbits, com, per exemple: ajuts

PERSPECTIVA ESCOLAR EL SALVADOR

Acte de bateig del centre amb el nom de l'ONG, Banyoles Solidària. © Banyoles Solidària

puntuals al salari dels educadors populars, ajuts per a la captació i distribució d'aigua potable en entorns rurals, suport per crear dinàmiques i organitzacions de joves, potenciació de l'empoderament de la dona, dotació d'una furgoneta *pick-up* per als serveis del SILEM i atencions comunals, creació d'una brigada mèdica formada per un col·lectiu de voluntaris que es desplaça en comunitats rurals on no arriba el servei mèdic oficial, campanya d'alfabetització d'adults, ajuts per a la cistella alimentària bàsica per a avis, banca popular per dotar de crèdits per a empremories o per a millores agrícoles i ajut per al manteniment de la biblioteca comunal, entre d'altres iniciatives.

L'escola d'educació especial Banyoles Solidària

Entre les escoles construïdes, el 2013 es va iniciar a la comunitat de Segundo Montes (agermanada amb Banyoles) la construcció del que seria el primer cen-

EL Centre d'Educació Especial Banyoles Solidària atén infants amb discapacitat, que no tenien accés a l'escola

tre d'educació especial de Morazán i un dels primers del país. Aquesta escola és la que ha rebut la denominació de Centre d'Educació Especial Banyoles Solidària. La construcció fou possible gràcies als ajuntaments de Banyoles i Porqueres.

L'escola es creà per ser un centre d'educació especial que pogués atendre els infants amb discapacitat de la regió, ja que restaven amagats i invisibilitzats a casa. Avui atén 24 infants que reben beques de transport per poder-hi assistir, ja que molts pertanyen a famílies rurals mo-

noparentals sense recursos i allunyades de l'escola, per la qual cosa necessiten un desplaçament diari. La beca, en els casos en que és necessària, s'amplia amb ajut alimentari i de medicaments. L'aportació de les beques es fa gràcies a ajuts particulars i de l'Ajuntament de Fontcoberta, que possibiliten que els infants tinguin dret a una educació que tenien negada fins a la construcció de l'escola.

Banyoles Solidària és una ONG del Pla de l'Estany creada el 1995 amb l'objectiu de portar justícia i solidaritat al Tercer Món. La seva acció se centra a Gàmbia, Nicaragua i El Salvador, i últimament s'ha ampliat a Etiòpia. A El Salvador s'hi coopera des del 1996, amb una acció centrada en els pobles i les comunitats del nord del departament de Morazán, el més pobre del país, i, de manera especial, a la comunitat Segundo Montes.

Un dels objectius de Banyoles Solidària és fer pedagogia social i per això ha treballat per aconseguir que els municipis de la comarca assumissin i fessin seva l'acció solidària d'un agermanament, i que aquest compromís públic servís d'exemple, per a tota la ciutadania, de la necessitat de ser conscients de la injustícia existent al món i entendre que entre tots és possible construir un món millor, més humà i econòmicament menys desigual. Avui, tots els municipis del Pla de l'Estany tenen establert un agermanament amb alguna comunitat.

Evidentment, és un orgull per a Banyoles Solidària, però també ho és per a tota la comarca del Pla de l'Estany, que l'ONG Banyoles Solidària, que coordina la cooperació solidària en pro de la justícia universal, rebí aquest reconeixement per part del govern d'El Salvador. No cal dir que aquest fet compromet Banyoles Solidària a seguir treballant per aconseguir poder aportar l'ajut econòmic i humà per fer possible la millora de les condicions de vida d'aquestes comunitats agermanades. ●

SIGNAT EL CONVENI DE COOPERACIÓ 2024 AMB L'AJUNTAMENT DE PORQUERES

Aquest mes de juny s'ha formalitzat la signatura del conveni anual de cooperació de l'Ajuntament de Porqueres amb Banyoles Solidària per portar a terme el projecte de construcció d'una cuina i menjador a l'escola infantil de Quebrachos, assentament pertanyent al municipi de Meanguera (El Salvador), comunitat amb qui Porqueres té establert un conveni d'agermanament. Aquest parvulari ja fou construït en el seu dia, com a projecte de cooperació. El projecte servirà, a més de permetre millorar la docència a l'escola, per avançar en la higiene de les aules, la qualitat sanitària dels àpats i la dieta alimentària dels infants.

L'espai de menjador serà una sala multifuncional que permeti dinamitzar la vida social de la comunitat i, en especial, un suport per als joves i entitats que el necessitin. En nom de la comunitat de Meanguera, de les famílies de Quebrachos, dels infants que gaudiran d'aquest servei i de **Banyoles Solidària**, moltes gràcies.

LLIURAMENT DE MATERIAL ESCOLAR A KEREWAN

Ha arribat a l'escola el material escolar enviat per Banyoles Solidària, ONGD del Pla de l'Estany, gràcies a les aportacions d'alguns pobles de la comarca. Des d'allà ens arriba un calorós agraïment.ervei i de **Banyoles Solidària**, moltes gràcies.

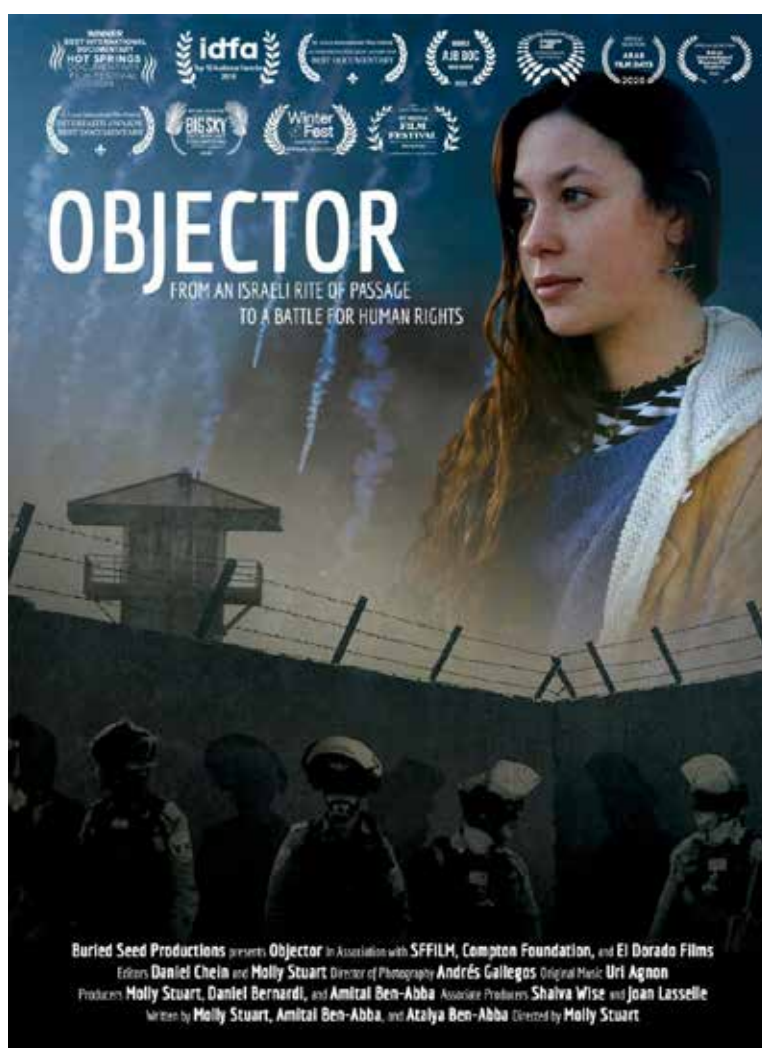

CINEMA SOCIAL A LA PORTA DEL MÓN

El dijous, 14 de juny vam tancar per aquest curs el cicle de cinema social, que compartim trimestralment amb la gent de La Porta del Món.

Aquesta vegada també hi vam ser conjuntament amb la Plataforma Pla de l'estany amb Palestina. En aquesta ocasió vam projectar el documental OBJECTOR (2019), un documental d'una directora nordamericana que planteja l'objecció d'una jove israeliana a fer el servei militar obligatori per principis ètics, de valors i proposant alternatives pacífiques i de diàleg en relació al poble palestí.

Va ser una vetllada concorreguda, amb un convidat (Pere Vidal) que ens va ajudar a treure'n l'entrellat i amb paradeta de productes i un soparet de falafel boníssim, que van servir per recollir diners per poder enviar a un col·lectiu de dones palestines, que està patint a primera línia les barbaritats bèl·liques de què tots som conscients.

MERCEDES VENTURA

“El Salvador perdió a una golondrina que realmente hizo algo por su comunidad y logró llevar el verano a los pobladores de Meanguera” (Extret de <https://jmelarasv.wordpress.com/tag/mercedes-ventura/>)

Que bonic poder recordar la Mercedes i la M Eugenia amb aquestes paraules!

Ja fa 16 anys que vam ser acollits per les persones de la comunitat Segundo Montes a El Salvador. Ens hi vam traslladar tan de pressa com vam poder al saber que la Mercedes i la M Eugenia havien mort a causa d'un accident. Tornaven amb la pick-up de comprar aliments per als infants de les guarderies que gestionaven a la comunitat. I el cotxe es va precipitar contra un mur.

Aquells ulls negres ho deien tot: La seva lluita per la justícia, el seu compromís amb el futur sent guerrillera durant la guerra, la seva estima per les seves filles, el seu treball incansable per millorar les condicions de la seva gent... Una líder. La seva humilitat.

Ja de ben jove, mentre eren al camp de refugiats a Colomoncagua, va contribuir en el procés d'alfabetització dels seus habitants. Va tirar endavant, junt amb altres companys, uns quants projectes per a la seva subsistència a l'exili: tallers de sabates, teixits, tasques agràries, ramaderes... Va implicar-se, acabada la guerra, en la causa per la repatriació de tots cap a El Salvador. On van fundar-hi la comunitat Segundo Montes. I va continuar els seus projectes educatius. Va aconseguir els títols de mestres a tots els que ja n'exercien, gràcies a la Universitat de Girona. Va crear guarderies i escoles. I mai no va oblidar els més necessitats. Era la nostra contrapart. Junament amb la M Eugenia, presidien el SILEM, entitat que aglutinava el procés educatiu de la Comunitat. El dimarts 8 de juliol del 2008 un tràgic accident se les va endur. Però el seu esperit roman entre la seva gent.

NO A LA GUERRA! / SOS EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

NO a la GUERRA que divideix i enfronta països i persones.
ARA, si l'ésser humà vol sobreviure, és hora de COOPERAR i
UNIR esforços per actuar JUNTS contra els efectes del canvi
climàtic que ja es fa sentir amb intensitat.

NO a una GUERRA que ja és GLOBAL i que expandeix i
magnifica totes les crisis que actualment ha d'afrontar la
humanitat.

NO A LA GUERRA QUE ENS AMAGA LA URGÈNCIA
D'AFRONTAR ELS EFECTES DEL CANVI CLIMÀTIC

NO A LA GUERRA, SÍ A LA NEGOCIACIÓ.

La diplomàcia mundial ha de fer la seva feina . Els polítics i líders
mundials són escollits perquè resolguin problemes, no perquè els
facin més grossos.

Si creieu com nosaltres que aquesta guerra ara no toca, que cal parar atenció al
canvi climàtic si volem deixar un planeta habitable als nostres fills i néts, veniu a
manifestar-vos, NO deixeu que us facin còmplices de la cultura de l'enfrontament, la
divisió i la GUERRA.

**ENS TROBEM DE TANT EN TANT, COINCIDINT AMB
LES CELEBRACIONS DIVERSES A LA PLAÇA MAJOR**

MÉS INFORMACIÓ

Si voleu més informació,
podeu anar al nostre bloc/web:

Accés a la web

Accés al blog

Tu ens pots ajudar a fer molt més!

Col·labora amb nosaltres, qualsevol aportació puntual o periòdica ens ajuda.
TRIODOS BANK Num. Compte: ES21 1491 0001 2721 0558 8327
Visita'ns a www.banyolessolidaria.org, i segueix-nos a twitter:
twitter.com/BanyolesE, i facebook: facebook.com/banyoles.solidaria

**GRÀCIES A FAMÍLIES SÒCIES I SIMPATITZANTS,
APADRINEM JOVES ESTUDIANTS A SEGUNDO MONTES**